

VÉLEMÉNYEZÉSI FELHÍVÁS HATÁSVIZSGÁLATHOZ

A KEZDEMÉNYEZÉS CÍME	A szén-dioxid-eltávolítás tanúsítása – uniós szabályok
VEZETŐ FŐIGAZGATÓSÁG (FELELŐS EGYSÉG)	CLIMA.C3
A KEZDEMÉNYEZÉS VÁRHATÓ TÍPUSA	Rendeletjavaslat
INDIKATÍV ÜTEMTERV	2022. negyedik negyedév
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK	https://ec.europa.eu/clima/eu-action/forests-and-agriculture/sustainable-carbon-cycles_en

Ez a dokumentum kizárólag tájékoztatási célt szolgál. Nem határozza meg a Bizottságnak a kezdeményezés jövőjére vagy végleges tartalmára vonatkozó végső döntését. Az e dokumentumban ismertetett kezdeményezés minden eleme, ideértve az ütemtervet is, változhat.

A. Politikai környezet, problémameghatározás és szubsidiaritási vizsgálat

Politikai környezet

Az európai klímarendelet ((EU) 2021/1119 rendelet) előírja az Európai Unió számára, hogy legkésőbb 2050-ig hozza egyensúlyba az üvegházhatású gázok kibocsátását és eltávolítását, valamint hogy azután érjen el negatív kibocsátást.

2021. október 19-én a Bizottság [2022. évi munkaprogramjában](#) a szén-dioxid-eltávolítások tanúsítására irányuló javaslatot jelentett be azzal a céllal, hogy az európai zöld megállapodás és az európai klímarendelet célkitűzéseivel összhangban fokozza a fenntartható szén-dioxid-eltávolítások bevezetését és új üzleti modelleket teremtsen a gazdálkodók és az ipari vállalatok számára.

2021. december 15-én a Bizottság közleményt fogadott el [a fenntartható szénkörforgásokról](#). A közlemény a rövid távú intézkedésekre összpontosít, amelyek célja i. a karbongazdálkodás – mint a szénmegkötést fokozó ökoszisztémákkal kapcsolatos gyakorlatokat ösztönző üzleti modell – szélesebb körű elterjesztése, valamint ii. a szén fenntartható leválasztását, újrafeldolgozását, szállítását és tárolását szolgáló új ipari értékláncok előmozdítása.

A kezdeményezés által kezelni kívánt probléma

A klímasemleges Európai Unió megvalósulásához olyan megoldások széles körű bevezetésére van szükség, amelyek lehetővé teszik a CO₂ légkörből történő leválasztását, valamint szárazföldi és tengeri ökoszisztémákban, geológiai tározókban vagy termékekben történő tartós tárolását anélkül, hogy károsítanák az ökoszisztémákat. 2050-re mind a természetes ökoszisztémáknak, mind az ipari megoldásoknak évente több száz millió tonna CO₂ légkörből történő eltávolításához kell hozzájárulniuk. Az EU jelenleg nem halad jó úton afelé, hogy ilyen mennyiségű eltávolítást érjen el: az elmúlt években csökkent a természetes ökoszisztémák által végzett szén-dioxid-eltávolítás, és az EU-ban jelenleg nem történik jelentős mértékű ipari szén-dioxid-eltávolítás. Bár az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének kell továbbra is az abszolút prioritásnak maradnia, támogatni kell a szén-dioxid-eltávolítási megoldások kidolgozását és bevezetését is annak érdekében, hogy az EU 2050-re elérje a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást, majd azt követően a negatív kibocsátást.

A szén-dioxid-eltávolítás fokozásának egyik fő akadálya, hogy nem létezik a szén-dioxidot a légkörből fenntartható módon eltávolító tevékenységek átlátható azonosítására szolgáló közös uniós előírás. A meglévő állami és magánrendszerek – például az önkéntes szén-dioxid-piacokon működők – tanúsítják a karbongazdálkodási gyakorlatokat, de sokféle módszert alkalmaznak az éghajlati előnyeik számszerűsítésére. Az ipari szén-dioxid-eltávolítással ritkán foglalkoznak.

A szén-dioxid-eltávolítás tanúsítása kapcsán számos technikai kihívás merül fel, mivel a szén-dioxid-eltávolítás ki van téve az ellenőrizetlen újrakibocsátás kockázatának, valamint mérési és nyomonkövetési nehézségeknek, különös tekintettel azokra a gyakorlatokra, amelyek a szént természetes ökoszisztémákban kötik meg. A szén-dioxid-eltávolítási gyakorlatok kompromisszumokat és szinergiákat mutathatnak a biológiai sokféleséggel és más fenntarthatósági célokkal. Ezen túlmenően az ipari szén-dioxid-eltávolításra és az ökoszisztémák által végzett eltávolításra vonatkozóan – eltérő jellegük miatt – különböző módszertanok és előírások kidolgozására lehet szükség.

Az uniós fellépés alapja (jogalap és szubszidiaritási vizsgálat)

E kezdeményezés jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. és 192. cikke, amelyek értelmében az EU felléphet a környezet és az emberi egészség védelmének biztosítása érdekében.

Az éghajlatváltozás határokon átnyúló probléma, és az összehangolt uniós fellépés hatékonyan kiegészítheti és megerősítheti a nemzeti és helyi fellépéseket. A szén-dioxid-eltávolítások megfelelő mértékű bevezetéséhez közös uniós előírásra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a szén-dioxid-eltávolítások tanúsítására Uniós-zerthe ugyanazokat a szabályokat és módszereket alkalmazzák. Az európai szintű koordináció fokozza az éghajlat-politikai fellépést, és az uniós fellépés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikkével összhangban a szubszidiaritás elve alapján indokolt.

B. Célkitűzések és szakpolitikai alternatívák

A szén-dioxid-eltávolítások tanúsítására vonatkozó keret létrehozása alapvető lépés ahhoz, hogy az EU klímasemlegességi célkitűzésével összhangban a szén-dioxid-eltávolításokból származó nettó hozzájárulást lehessen elérni.

A tanúsítási keretrendszernek azonosítania kell a szén-dioxid-eltávolítások típusait a mérés, a nyomon követés, a jelentéstétel és az ellenőrzés minőségére vonatkozó megbízható követelmények mérlegelése és megállapítása érdekében. A keretrendszernek biztosítania kell a környezeti integritást, különös tekintettel a biológiai sokféleség csökkenésének és a szennyezésnek a visszafordítására irányuló uniós törekvésre, hitelessé kell válnia, és társadalmilag elfogadhatónak kell lennie ahhoz, hogy elnyerje az érdekelt felek és a civil társadalom bizalmát.

A megbízható tanúsítási keret lehetővé teszi olyan pénzügyi ösztönzők biztosítását, amelyek további eltávolításokhoz vezetnek majd az EU-ban, biztosítják a klímasemlegességhez való nettó hozzájárulást, és előmozdítják a környezeti integritást. A jó minőségű szén-dioxid-eltávolítások fejlesztésének az elkövetkezendő években történő elindítása érdekében a tanúsítási keretrendszernek elő kell segítenie a magán- és állami forrásokból (pl. önkéntes szén-dioxid-piacok, magánbeszerzési vagy beruházási kezdeményezések, vagy állami finanszírozási programok) származó finanszírozás növelését.

Az alapforgatókönyv szerint az önkéntes szén-dioxid-piacok szereplői továbbra is saját előírásokat határoznak meg.

A kezdeményezés értékelni fogja, hogy:

- Az uniós tanúsítási keretrendszernek célszerű-e közös minimumelőírásokat megállapítania a tanúsítási módszerekre vonatkozóan, ideértve a nyomon követést, a jelentést és az ellenőrzést is, vagy célszerű-e átfogó szabályokat előírnia a szén-dioxid-eltávolítás egyes típusainak tanúsítására vonatkozóan.
- A különböző funkciókat – beleértve a projektek előzetes validálását és az elért szén-dioxid-eltávolítások utólagos ellenőrzését – magánszereplőknek vagy hatóságoknak kell elvégezniük, lehetőség szerint egy központosított uniós rendszer részeként.

C. Valószínűsíthető hatások

A várható környezeti hatások kedvezőek, mivel a szén-dioxid-eltávolítások hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez. A természetalapú szén-dioxid-eltávolítások – amennyiben ökológiai elveken alapulnak – szintén hozzájárulhatnak a biológiai sokféleség megőrzéséhez, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz

és más ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz, például a levegő- és víztisztításhoz.

A valószínűsíthető gazdasági és társadalmi hatások kedvezőek lehetnek a gazdálkodók számára, mivel a légkörből szén-dioxid-eltávolítási tanúsítványok alapján történő CO₂-eltávolítás szélesebb körben elterjeszhető üzleti modellként, és megélhetési lehetőségeket biztosít számukra a vidéki területeken. Az ipari vállalatoknak több lehetőségük nyílt arra, hogy kedvezményekben részesüljenek a jó minőségű és a környezeti integritást biztosító szén-dioxid-eltávolításért.

Ez a kezdeményezés várhatóan nem gyakorol hatást az alapvető jogokra és az egyenlőségre.

Ez a kezdeményezés kedvezően járul hozzá a 13. (Éghajlatváltozás) és a 15. (Élet a szárazföldön) fenntartható fejlődési célhoz.

D. Minőségi jogalkotási eszközök

Hatásvizsgálat

Az e kezdeményezéshez kapcsolódó hatásvizsgálat figyelembe veszi a szén-dioxid-eltávolítások tanúsítására vonatkozó lehetőségek gazdasági, társadalmi és környezeti hatásait, különösen a szén-dioxid-eltávolítások bevezetésének mértéke és azok minősége tekintetében.

Konzultációs stratégia

A konzultációs stratégia a következőket foglalja magában:

- Szakértői felmérés a szén-dioxid-eltávolítás tanúsítási mechanizmusának kidolgozásáról, amelyre 2021 harmadik negyedévében került sor.
- Online konferencia 2022. január 31-én.
- Visszajelzések gyűjtése legalább 12 héten keresztül a bevezető hatásvizsgálatról és egy nyilvános online konzultációról, amely elérhető a [Bizottság központi nyilvános konzultációs oldalán](#) és az [Éghajlatpolitikai Főigazgatóság honlapján](#).
- Az érdekelt felek dokumentumainak pl. az állásfoglalásoknak, szakpolitikai tájékoztatóknak vagy ütemterveknek a felülvizsgálata.

Miért indítottuk ezt a konzultációt?

A Bizottság visszajelzések gyűjtésével és az állami vagy magánszervezetektől és egyénektől származó további információk gyűjtésével kívánja biztosítani az uniós közérdek tükröződését. A konzultáció eredményeit az e kezdeményezésre vonatkozó bizottsági javaslatot kísérő hatásvizsgálathoz fogják felhasználni.

Célközönség

Az azonosított érdekelt felek a szén-dioxid-eltávolítást végző szervezetek, többek között gazdálkodók, mezőgazdasági termelők, erdészek és a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást végző ipari vállalatok; de a szén-dioxid-eltávolítások valamennyi potenciális vevője is, ideértve az élelmiszer-feldolgozó és a digitális technológiai ágazatban működő vállalatokat, valamint a tagállamoknak a szén-dioxid-eltávolítás növelésében érdekelt közigazgatási szerveit és a tudományos közösséget. Az érdekelt felek egy másik csoportja a meglévő önkéntes szén-dioxid-eltávolítási piacokon működő szereplők, például a hagyományosan a földhasználati ágazatot támogató tanúsítási szervek és pénzügyi ügynökök.